

Fagligt fokus NR. 2 APRIL 2019

VELKOMMEN TIL KLUBBERNES EGNE SIDER

Flere kvinder i struktørfaget

SIDE 11

Den nye
ferielov

SIDE 6

Den gamle
brolægger

SIDE 12

Nye
satser

SIDE 14

De tre struktørlærlinge:
Kamilla Heiberg, Samanta Larsen
og Katja Handberg.

Flere kvinder i struktørfaget

Der er brug for mange flere kvindelige struktører, siger tre struktørlærlinge

TEKST: TORBEN KRAGH / FOTO: SØREN ANDERSEN

Der er plads til mange flere kvindelige struktører på de danske arbejdspladser.

Sådan lyder budskabet fra tre kvindelige struktørlærlinge fra København. De vil ikke tøve med at opfordre deres medsøstre til en fremtid i en ellers voldsomt mandsdomineret branche.

– Der er mange fordomme om branchen, om tonen på byggepladserne for eksempel, men det er netop fordomme. Folk siger

tingene lige ud, men vi oplever ingen seksuel undertone. Vi skal måske lige ses an, men efter en periode er vi en kollega som alle andre, og vi bliver behandlet som de mandlige kolleger – heldigvis, siger de tre kvindelige struktørlærlinge.

De har meget forskellige baggrund og havde forskellige forudsætninger forud for deres uddannelsesvalg. Men passionen for faget er den samme.

Katja Handberg, 41, har i mange år arbejdet som ufraglært, har i perioder arbejdet tæt sammen med en række håndværksgrupper og var ikke i tvivl om, at hun ville være bygningsstruktør, da hun besluttede at gå i gang med en håndværksuddannelse.

Samanta Larsen, 30, er i lære som anlægsstruktør, og det er ikke tilfældigt, da hendes far er kloakmester og hun i perioder har arbejdet for ham og kender såvel fag

som arbejde. Men hun skulle lige en tur forbi universitet og afsluttede med en bachelor, inden hun blev klar over, at hun »ikke kunne se sig selv som gymnasielærer«.

Kamilla Heiberg, 34, havde blandt andet arbejdet som handi-caphjælper og i et administrativt job i Rigspolitiet, da hun efter at familien havde fået lavet ny kloak var blevet inspireret til at prøve noget helt nyt. Hun begyndte som anlægsstruktør men er skiftet til bygningsstruktør.

De er alle tre i voksenlære.

VARIERET ARBEJDE

For de tre kvinder handlede det ikke kun om en faglig uddannelse inden for bygge- og anlægsbranchen. Det handlede om at blive struktør.

– Der er tale om enormt varieret arbejde. Måske kan man risikere at binde jern i mange timer, men opgaverne er udfordrende og forskellige. Der er også brug for at bruge knolden. Det bliver aldrig kedeligt, mener Katja Handberg.

Arbejdet i bygge- og anlægsbranchen er kendetegnet ved, at det kan være hårdt fysisk. Men det afskrækker ikke de tre kvinder.

– Faktisk tror jeg, at det skræmmer en del væk, at der i beskrivelsen af arbejdet står, at det er fysisk hårdt. Det er ikke hårdere end sosu-assistentens arbejde, som jo betragtes som kvindearbejde. Selvfølgelig er der ting, som skal bæres, men det meste handler om planlægning og om at bruge de tekniske hjælpemidler, siger Kamilla Heiberg.

De har i øvrigt alle tre fået tilbud om hjælp, når noget skulle løftes, men har ikke haft behov for at tage imod hjælpen.

ENKLE LØSNINGER

Ingen af de tre oplever problemer med omklædning før og efter arbejdstid. Der vises generelt respekt fra de mandlige kollegers side, og

tilsvarende viser kvinderne respekt, når mændene klæder om, ofte ved at kvinderne er hurtigt ude af skuret. De erkender dog, at de sjældent går i bad i skuret.

Selv om de ikke selv oplever problemer, kunne noget så simpelt som en dør i stedet for et plastikforhæng til bruserummet måske gøre det mere naturligt, at også kvinderne tog bad efter arbejdstid, mener de.

Et andet forhold, hvor der er behov for at parterne på arbejdsmarkedet finder løsninger er i forbindelse med graviditet.

– Der er simpelthen grænser for, hvor meget en gravid må slæbe uden det risikerer at gå ud over barnet. Her mangler nogle klare retningslinjer, mener Samantha Larsen, som selv var gravid under grundforløbet og blev presset mere end hun (og ikke mindst hendes læge) brød sig om.

Endnu er kvinder lidt et fremmedelement i byggeriet, men det vil ændre sig, hvis det lykkes at tiltrække flere kvinder.

– Mange tror, du er havnet i byggeriet fordi du ikke kunne blive noget andet – eller at vi kun tager denne uddannelse for straks at bruge den til at læse videre, siger de.

Så lad os slutte af med at slå fast, at de alle tre har tænkt at blive i branchen, når de er udlært. ■

Med udsigt til mangel på arbejdskraft er der simpelthen behov for, at flere kvinder vælger en faglært uddannelse inden for byggeriet, har en ny rapport fra Byggeriets Kvinderåd slået fast.

Kun 9 procent af de beskæftigede i byggebranchen er kvinder. Langt de fleste i administrative stillinger. 4 procent af de faglærte i byggeriet er kvinder med relevant faglig uddannelse, størstedelen heraf er bygningsmalere. Der er færre end 20 uddannede kvindelige struktører i byggebranchen i dag.

Poul Rasmussen har aldrig været bange for at sige sin mening. Det er han fortsat ikke.

Den gamle brolægger

81-årige Poul Rasmussen er bekymret for både den faglige bevidsthed og for brolæggerfagets udvikling

TEKST OG FOTO: TORBEN KRAGH

Poul Rasmussen nåede omkring 55 år i brolæggerfaget. I dag, som 81-årig, er han efter de mange års tungt og hårdt arbejde i al slags vejr fortsat frisk uden de store problemer med ryg, arme og ben. Alligevel ser han behovet for, at der bliver lavet ordninger, som gør det muligt for nedslidte at trække sig tidligere tilbage fra arbejdsmarkedet.

– Tidligere havde man jo efterlønnen, men den er reelt blevet afskaffet. Den gav folk mulighed for at trække sig tidligere tilbage. Det er trist, at den mulighed er væk, siger han.

Poul Rasmussen mindes tidligere forbundsformand i SiD Erik Bording som den person der gennem utrætteligt påvirknings-

arbejde var med til at bane vejen for efterlønnen. Sigtet med efterlønnen var at give arbejdere, der havde haft et slidsomt arbejdsliv, mulighed for at trække sig ud af arbejdsmarkedet i 60-års alderen. Erik Bording havde talt for en sådan tilbagetrækningsmulighed i mange år, blandt andet som gruppeformand for Anlægs- og Bygningsgruppen, inden han i 1977 blev forbundsformand. Han fik kun godt to år på formandsposten, inden han døde på grund af sygdom, men han nåede lige at opleve, at Svend Auken som arbejdsminister i SV-regeringen fik vedtaget efterlønsordningen.

– Ordningen kom jo ikke til kun at gælde for de nedslidte, som Bording havde tænkt sig. Det be-

tød, at grupper med gode pensioner som læger, arkitekter og andre højtlojnnede grupper benyttede ordningen. Det var med til at aflive efterlønnen, vurderer Poul Rasmussen.

Han mener derfor, at en ny ordning for tidligere tilbagetrækning for nedslidte må indrettes, så den kun kommer de nedslidte til del. Og så kommer man næppe uden om, at lægelig ekspertise skal afgøre om man er nedslidt eller ej.

Selv har Poul Rasmussen som nævnt stort set undgået helbreds-mæssige skavanker i sit lange arbejdsliv – skønt han aldrig har sparet sig selv.

Han begyndte allerede som 14-årig som arbejdsdreng på en sprutfabrik »med slæb af tunge

kasser med flasker«, inden han som 16-årig som i lære som bro-lægger. Og det var lidt af et tilfælde, at det blev brolæggerfaget, som siden skulle fylde det meste af hans liv.

– Jeg så en annonce fra Bro-læggerlauget om at der var 20 nye lærepladser i København. Jeg anede intet om faget og snakkede lidt om det med min far, der var murer. Han kunne kun sige noget pænt om faget, og så fik jeg i 1954 en af de 20 lærepladser – i øvrigt hos brolæggermester Leo Hansen i Sydhavnen. Kun syv af os blev udlært, erindrer han.

INGEN HJÆLPEMIDLER

At det ved et tilfælde blev bro-læggerfaget, har Poul Rasmussen aldrig fortrudt, selv om der har været enkelte dårlige dage imellem med dårligt vejr og måske en besværlig arbejdsgiver.

Han er fra en tid, hvor man skulle kigge i vejviseren efter tekniske hjælpemidler, og de første mange år måtte både lærlinge og svende selv betale arbejdstøj og sikkerhedsfodtøj. Først oppe i 1980'erne kom de første fliseløftere. Inden da blev tunge fortovsfliser på 80 kilo og kørebanelfliser på 120 kiloløftet uden andre hjælpemidler end en jernstang.

– Vi fandt ud af, hvordan man løfter. Vi lærte at bruge vægtsangsprincippet. Alt var teknik. Der var intet alternativ til at løfte selv. Det er selvfølgelig i orden, at der nu er vægtgrænser og hjælpemidler. Man skal ikke ødelægge sig selv, men der er nogle pivrøve imellem derude, mener han.

FAGLIGT AKTIV HELE LIVET

Poul Rasmussen har været fagligt aktiv i næsten lige så mange år som han har været aktiv brolægger-svend, ja måske endda flere, fordi han først stoppede i klubbestyrelsen i fjor – cirka 10 år efter han stoppede som aktiv på arbejdsmarkedet. Han blev i 1963 som 25-årig valgt som suppleant til bestyrelsen i Bro-lægger-svendenes Fagforening i København,

hvor han på generalforsamlingen havde gjort opmærksom på sig selv med nogle kritiske spørgsmål om manglende kurser om overenskomsten og priskuranten. Inden da havde han benyttet en vinter på et AOF-kursus om arbejdsmarkedets opbygning og indretning og alt hvad det indebærer. Han var derfor klar til allerede i 1967 at overtage formandsposten i fagforeningen, da han havde været med til at stille et mistillidsvotum til den daværende formand på grund af et utilfredsstillende aktivitetsniveau.

Siden fulgte uden afbrydelse 33 års fagligt arbejde på forskellige poster, i alle årene som en del af og i nogle år også formand for Bro-læggerfagets lærlingevalg – et tillidshverv han altid har været meget stolt af fordi det har handlet om at forbedre forholdene for fagets nye, unge aktører.

Brolæggerfaget har altid haft begrænset størrelse, og med færre end 400 organiserede brolægger-svende omkring 1970 havde det daværende Bro-læggerforbundet ikke udsigt til at kunne opfylde nye krav om minimum 1.000 medlemmer i a-kassen. Man måtte derfor finde en samarbejdspartner.

Poul Rasmussen mindes, at han tog en uformel kontakt til Anker Jørgensen, der dengang var forbundsformand for arbejdsmændene i DASF. I første omgang var Bro-læggerforbundets hovedbestyrelse mere interesserede i en fusion med Murerforbundet, men det blev aldrig til noget, fordi »murerne intet kunne tilbyde«. Det kunne derimod DASF, blandt andet styrket kursusaktivitet og stærkere inddragelse omkring overenskomstforhandlingerne.

– Det var den helt rigtige løsning. Vi kom ind i et stærkt fællesskab, hvor der var plads til os, selv om vi ikke var så mange, husker han.

Efter fusionen fortsatte Poul Rasmussen som formand for den brolæggerklub, der blev oprettet som følge af at fagforeningen var blevet slået sammen med Jord- og

Beton i Hestemøllestræde. Siden blev han væltet på grund af en uenighed om prioritering af priskuranten, men han fortsatte dog både i forhandlingsudvalg og lærlingevalg samt som underviser på forbundets skoler.

I sit lange arbejdsliv har han med ærgrelse oplevet en udvikling, hvor fagforeningen ikke længere står så stærkt.

– I gamle dage betalte du dit kontingent i fagforeningen, og i skuret var der ophængt en plakat, hvor du blev krydset af, når du havde betalt. Fik du ikke bragt bogen i orden, så blev du frosset ud. I dag er mange bange for konfrontationen, bange for diskussionen med dem, der mener at en billig fagforretning er nok for dem. Mange svende bliver også underbetalt, fordi de ikke tør kræve deres ret. De er simpelthen bange for at blive fyret. Tidligere forlod man pladsen, hvis mester ikke betalte som han skulle, siger han.

BEKYMRET FOR FAGET

Poul Rasmussen er ikke bare ked af at opleve en svindende faglig bevidsthed. Han er også lidt be-

kymret for fagets fremtid. Det hele er blevet lidt for sterilt og snorlige, mener han.

– Evnen til at arbejde uden snor forsvinder. Alt snores op, og stenene står på snorlige rækker uden variation. Det levende forsvinder, når der ikke bare sker en naturlig tilpasning. Det siger samtidig sig selv, at det tager meget længere tid, når der konstant skal sættes pæle og trækkes snor for at få stenene til at stå i knivskarpe rækker. Udviklingen afspejles også i svendeprøverne. De er simpelthen blevet for lette. Mange siger, at de ikke kan tjene penge på at sætte sten. Det tror da pokker, hvis det går for langsomt, og der ikke kompenseres i forhold til priskuranten, siger han.

Selv har han arbejdet på akkord hele sit liv, og har, siger han, tjent godt på det.

– Men det kræver, at du tror på dig selv og kan lave en fornuftig aftale, hvor priskuranten bare er et udgangspunkt. Akkord er en fordel for både en dygtig svend og hans mester, lyder den 81-åriges besked til de unge generationer. ■

Det er vel overflødigt at nævne, at Poul Rasmussen selv har lagt fliser og sat sten på sin store terrasse bag huset i Albertslund.

OK-satser fra 1. marts 2019

(med virkning fra mandag den 25. februar 2019)

Jord- & Beton og Bygge- & Anlægsoverenskomsterne mellem Dansk Byggeri og BJMF/3F

Mindstebetalingssatsen udgør pr. time: ..... kr. 126,15
(overtid 50 %: kr. 63,08 – overtid 100 %: kr. 126,15. Dette er minimum, der kan skriftligt aftales højere satser).

Chauffører og asfaltarbejdere pr. time: ..... kr. 131,25

Tagdækning pr. time: ..... kr. 134,50

Sygeløn (herunder barns første sygedag) og barsels- og fædreorlov: maks. pr. time: ..... kr. 147,00
(Det er en betingelse for sygeløn, at medarbejderen har været beskæftiget i virksomheden i mindst 3 måneder inden for de seneste 18 måneder. Ved tilskadekomst under udførelse af arbejdet bortfalder anciennitetskravet).

Forældreorlov efter 1. juli 2017 (skal varsles med 3 uger): .... **Fuld løn**
(Indenfor 52 uger efter fødslen. Hver forælder har ret til 5 uger + 3 uger til en af forældrene. Det er en forudsætning at den ansatte er sygedagpengeberettiget, jf. loven = A-kasse berettiget).

Minutfaktorer

Satserne udgør eksklusivt det faste timetillæg:

København, Frederiksberg

og Amager: ..... 232,80 øre (Tagdækning 276,13 øre/minut)

Provinsen: ..... 219,15 øre (Tagdækning 269,73 øre/minut).

Alle akkordtimer tillægges fast timetillæg 25,50 kr., med mindre andet er aftalt.

Søgneløstidspædagogbetaling: ..... 9,9 %
SH beregnes af den ferieberettigede løn. Saldo skal udbetales ved førstkomende lønudbetaling efter fratrædelse og overskud på års saldo senest med første lønudbetaling i januar eller ved månedsløn i december.

Forskudsbetaling for voksne medarbejdere udgør 1.100,00 kr. pr. dag.

Lærlingelønninger for struktører og brolæggere:

(Mindsteløn for lærlinge / elever):

1. år kr. pr. time:	70,05
2. år kr. pr. time:	82,85
3. år kr. pr. time:	99,95
4. år kr. pr. time:	115,90

Uanset påbegyndelsesdatoen reguleres lønnen altid bagud fra svendeprøvens afslutningstidspunkt med 52 uger for 4., 3., og 2. løntrin.

ISOLERINGSOVERENSKOMSTEN

MELLEM DIO I OG 3F - BYGGEGRUPPEN

Mindstebetalingssatsen § 9 stk. 1 a ..... 127,25 kr./time

Tillæg:

Reparations-, fabrik- eller andet arbejde, hvor der ikke opnås enighed om akkord	13,67 kr./time
Tillæg skibsarbejde § 9 stk. 6	25,76 kr./time
Overarbejdstillæg § 7	75,64 kr./time
Sygeløn, barns 1. sygedag og hospitalsindlæggelse § 13 stk. 3-5 og barsel § 14 stk. 1	146,00 kr./time
Forældreorlov efter 1. juli 2017 (5 + 3 + 3 uger) § 14 stk. 3	fuld løn
Frit valgs lønkonto § 12 (Ved kalenderårets udgang og ved fratrædelse udbetales restbeløb)	9,9 %

Alm. Akkordbestemmelser øst

Pkt. 3 g ved skibsarbejde	9,29 kr./time
Pkt. 9 varmetillæg	17,43 kr./time
Pkt. 9 startpenge	93,06 kr./time
Prislisten år 2000 – Øst procenttillæg	51,30 %

Lærlingelønninger § 4

Satstrin 1. år	78,30 kr./time
Satstrin 2. år	84,52 kr./time
Satstrin 3. år	97,57 kr./time
Satstrin 4. år	107,97 kr./time
Ferietillæg lærlinge (Ferieloven § 23)	2,90 %

Læs mere om satser for: Forskudt tid, holddrift, skurpenge, rådighedsvagt, kørepenge, G-dage m.m. på BJMF's hjemmeside:

3f.dk/bjmf/fagforening/byggegruppen/2019-ok-satser

Tillykke med svendebrevet

Otte nye brolæggere og oldermænd ved svendeprøven den 7. marts, 2019. Foto: Søren D. Andersen